

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и е-mail адреса институције	Универзитет у Бањој Луци Булевар војводе Петра Бојовића 1А 78000 Бања Лука info@unibl.org
Интернет адреса	www.unibl.org
Назив, број и датум акта о оснивању	РЕПУБЛИКА СРПСКА – НАРОДНА СКУПШТИНА Закон о измјенама и допунама Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске, Број 30/07)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	401017720006
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01040251
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Број: 02/04-3.733-1/18 20.03.2018. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. год.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	07.23/612-625-2/10, од 12.11.2010. год.
Организационе јединице на којима се изводе студијски програми и одговорна лица	1. Академија умјетности, проф. др Санда Додик, 2. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, проф. др Бранкица Милојевић, 3. Економски факултет, проф. др Станко Станић, 4. Електротехнички факултет, проф. др Бранко Блануша 5. Машински факултет, проф. др Дарко Кнежевић, 6. Медицински факултет, проф. др Ранко Шкрбић, 7. Пољопривредни факултет, проф. др Никола Мичић 8. Правни факултет, проф. др Жељко Мирјанић, 9. Природно-математички факултет, проф. др Горан Трбић 10. Рударски факултет, проф. др Владимир Малбашић, 11. Технолошки факултет, проф. др Љиљана Вукић,

		12. Факултет политичких наука, проф. др Здравко Злокапа 13. Факултет физичког васпитања и спорта, проф. др Борко Петровић, 14. Филозофски факултет, проф. др Бране Микановић 15. Филолошки факултет, проф. др Петар Пенда, 16. Шумарски факултет, проф. др Војислав Дукић 17. Факултет безбједносних наука, доц. др Предраг Ђеранић
Контакт особа:		Проф. др Страин Посављак, проректор
Број телефона:		+387 51 321 181
Студијски програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Аграрна економија и рурални развој	Први циклус	Дипломирани инжењер пољопривреде за аграрну економију и рурални развој - 180 ЕЦТС.
ДОБРЕ СТРАНЕ:		
<p><i>Правно и процедурално је успостављен систем за иновирање студијског програма. Успостављена сарадња са привредом, институцијама и страним универзитетима је значајна и треба је даље унапредити како би се дошло до корисних информација у којем правцу даље иновирати студијске програме. Постоји отвореност запослених за укључивање студената у научно истраживачки рад.</i></p> <p><i>Студенти имају активну улогу и могу да утичу на креирање процеса учења, кроз давање својих сугестија у годишњим анкетама о задовољству са наставним процесима. Процедуре оцењивања су јасне и јавно доступне, а студенти имају правну сигурност у подношењу жалби уколико су незадовољни. Води се евиденција о присуству настави и врши извештавање на месечном нивоу.</i></p> <p><i>Статутом и правилницима су јасно дефинисана правила о еквиваленцији раније стечених звања, затим процедура уписа студената као и додатак дипломи након завршетка студијског програма. Пољопривредни факултет суфинансира одласке на научне скупове наставницима, сарадницима и студентима.</i></p> <p><i>Транспарентне процедуре и критеријуми усаглашени са законом за запошљавање наставника. Политика управљања људским ресурсима је дефинисана на нивоу Универзитета и Пољопривредног факултета. Периодично се врши евалуација научног и стручног рада.</i></p> <p><i>Пољопривредни факултет значајно инвестира у одржавање и унапређење физичких ресурса неопходних за извођење студијског програма. Постоје и редовне планске активности за процене инвестирања.</i></p> <p><i>Информације о активностима у настави и ван наставе на студијском програму Аграра</i></p>		

економија и рурални развој се редовно објављују на Интернет страницама Пољопривредног факултета. Постојећи и будући студенти су добро обавештени путем електронских и штампаних брошура о студијском програму.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Не постоји матрица исхода учења која би јасно повезала предмете и исходе учења, а са друге стране и исходе учења у будућа радна места. Не постоји довољна укљученост студената у праксу током студија. Број бодова који студенти стичу током семестра није равномерно распоређен на пред испитне обавезе и завршни испит. Завршне радове треба подвргнути контроли с циљем онемогућавања плагирања (постоје доступни софтвери, попут *Ephorus* и слични). У оквиру описа појединих предмета су уочене одређене могућности за унапређење:

Предмет Агроменаџмент је исувише широко постављен.

Предмет Трошкови и калкулације не садрже економски концепт трошкова који је неопходан за разумевање економских аспеката пољопривредне производње, нарочито на породичним пољопривредним газдинствима. Породична пољопривредна газдинства су најбројнија и располажу са највећим обимом ресурса у Републици Српској, али и у већини страних земаља (САД, земље ЕУ, итд.)

Предмет Анализа пословања пољопривредних газдинстава је исувише усмерена на пољопривредна газдинства основана у форми правних лица. Запостављена су најбројнија породична пољопривредна газдинства. У опису предмета има доста термилошки неусаглашености.

У предмету Економика прераде пољопривредних производа није обухваћена вертикална координација са сировинским сектором (пољопривредним газдинствима). Данас је немогуће говорити о економици прераде пољопривредних производа без разумевања вертикалне координације, па чак и делимичне вертикалне интеграције са сировинским сектором. Од напретка у сарадњи и координирању активности прехранбене индустрије са пољопривредним газдинствима (сировинска база) зависи успех пословања и унапређења квалитета и квантитета прехранбених производа. Ово је нарочито битно у земљама централног и источног Балкана где готово да нема правих задруга.

Називом предмета Маркетинг агроиндустријских производа је изостављена директна продаја хране са ПГ-а. Бољи и обухватнији назив би био Маркетинг пољопривредно - прехранбених производа или још боље Маркетинг хране (Food marketing).

Пољопривредни факултет нема јасно дефинисану стратегију за подршку међународним активностима.

У документацији нису нађени докази да факултет или катедра врши анализу или евалуацију компетентности и напредовања наставног особља. Није дат такође ни опис начина и могућности развоја компетенција за административно особље.

Не постоји израђена комуникациона стратегија Универзитета у Бањој Луци.

За студијски програм првог степена Аграрна економија и рурални развој није рађена екстерна евалуација.

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Унапредити сарадњу са привредом, институцијама и универзитетима у развијеним земљама, како би се створио реалнији оквир за унапређење студијског програма Аграрна економија и рурални развој. Проширити сарадњу са агробизнис сектором ради бројнијег укључивања студената у праксу и научно истраживачке подухвате. Јасније и конкретније дефинисати исходе учења и области предмета из којих оне произилазе. Унапредити мулти дисциплинарни приступ у структури предмета датог студијског програма. Терминолошки ускладити описе предмета студијског програма. Основ изучавања у аграрној економији је организациона јединица пољопривредне производње, а то је пољопривредно газдинство. Равномерније током семестра би требало распоредити бодове, односно већи број бодова од садашњег доделити предиспитним обавезама.

Још увек провејава стари једнодисциплинарни приступ код значајног броја предмета (Трошкови и калкулације, Организација и економика биљне, као и анималне производње) док је у новије време присутан вишедисциплинарни приступ нпр. Управљање пољопривредним газдинством (фарм менаџмент). Неки предмети су традиционално још увек наслоњени на пољопривредна предузећа иако је пољопривредно газдинство основна производна јединица, која може бити организована као породично пољопривредно газдинство, или било која друга законом предвиђена форма правних лица (командитно друштво, ортакко друштво, друштво са ограниченом одговорности, акционарско друштво). Породично пољопривредно газдинство је најбројнији и најзначајнији облик организовања пољопривредне производње, по обиму коришћених ресурса. Ово је нарочито битно за компетенције студената у области аграрне економије, а нарочито руралног развоја. Често се у компетенцијама мешају појмови пољопривредно газдинство и предузеће, иако термин пољопривредно газдинство обухвата све правне форме организовања пољопривредне производње (од индивидуалне до заједничке)

Узети у обзир већи број студијских програма Аграрне економије и руралног развоја са универзитета из ширег географског подручја (САД, Холандија, Немачка, Нови Зеланд, Аустралија), као основ за креирање идеја за унапређење постојећег студијског програма.

Утврђивање стратегије за дугорочније укључивање Пољопривредног факултета, као и катедри за аграрну економију и рурални развој у међународну сарадњу, са јасно дефинисаним приоритетима.

Појаснити процедуре како се врши усавршавање административног особља.

Потребно је израдити комуникациону стратегију Универзитета у Бањој Луци, како би се постигла већа видљивост Универзитета.

Потребно је периодично радити екстерне евалуације за студијски програм Аграрна економија и рурални развој.

Потребно је барем на сваких 5 година спровести екстерну евалуацију за студијски програм Аграрна економија и рурални развој.